

RAPORT Z KONSULTACJI PROJEKTU DOKUMENTU „MOF ELBLĄGA 2030 Strategia rozwoju ponadlokalnego”

Konsultacje projektu dokumentu „MOF ELBLĄGA 2030 Strategia rozwoju ponadlokalnego” odbyły się w dniach od 3 lipca 2023 roku do 9 sierpnia 2023 roku. W tym czasie można było zgłaszać uwagi do ww. dokumentu na formularzu konsultacyjnym w następujących formach:

- drogą elektroniczną na adres zit.elblag@umelblag.pl;
- drogą korespondencyjną na adres: Departament Strategii i Rozwoju Urzędu Miejskiego w Elblągu, ul. Łączności 1, 82-300 Elbląg;
- ustnie do protokołu w Departamencie Strategii i Rozwoju Urzędu Miejskiego w Elblągu, ul. Łączności 1 (budynek Urzędu Stanu Cywilnego, II piętro, pok. nr 22).

Informacja o konsultacjach projektu strategii zamieszczona była w BIP Miasta Elbląg, na portalu konsultacje.elblag.eu, stronie internetowej miasta Elbląg oraz na FB Miasta Elbląg. Informacja na temat konsultacji dodatkowo była rozsyłana przez Elbląski Park Technologiczny wśród przedsiębiorców.

W ramach procesu konsultacji odbyły się dwa otwarte spotkania konsultacyjne: 11 lipca (godz. 16.00) w sali sesyjnej Urzędu Miejskiego w Elblągu oraz 12 lipca (godz. 12:00) w Urzędzie Miejskim w Pasłęku. W pierwszym spotkaniu wzięło udział 14 osób (w tym 2 osoby reprezentujące zewnętrzną firmę współpracującą przy tworzeniu strategii – Geoprofit), a w drugim spotkaniu – 32 osoby (w tym 1 reprezentująca firmę zewnętrzną).

Do projektu dokumentu na formularzu konsultacyjnym zgłoszono łącznie 39 uwag. Zgłaszane wnioski dotyczyły:

- zapisu wizji MOF w 2030 roku;
- elementów syntezy i wniosków z diagnozy strategicznej;
- analizy SWOT;
- części operacyjnej strategii – tj. celów, kierunków i projektów, a także powiązanych z nimi elementów opisowych;
- systemu monitorowania dokumentu;
- zapisów dotyczących spójności projektu z dokumentami wyższego rzędu;
- ustaleń i rekomendacji przestrzennych.

Poniższe zestawienie uwag zgłaszanych w procesie konsultacji zostało uzupełnione o informację na temat sposobu rozstrzygnięcia uwagi. Przyjęte zostały trzy główne sposoby ich rozstrzygnięcia:

- uwaga nieuwzględniona – gdy w całości odrzucono proponowany zapis, zawarte wówczas zostało także uzasadnienie takiego podejścia;
- uwaga uwzględniona częściowo – gdy zmodyfikowano proponowane zapisy lub nie uwzględniono ich w całości;
- uwaga uwzględniona – gdy przyjęto cały proponowany przez wnioskodawcę zapis.

W wyniku analizy zgłoszonych w procesie konsultacji wniosków:

- odrzuconych w całości zostało 13 uwag;
- częściowo uwzględniono 12 uwag;

- w całości przyjęto 14 uwag.

Uwzględniono także w całości uwagę przesłaną w dn. 31 lipca 2023 roku przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie (Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku), tj. zapisy dotyczące rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej uzupełniono o informację o występujących na terenie MOF Elbląg obszarach szczególnego zagrożenia powodzią oraz o obowiązujących w związku z tym ograniczeniach i zakazach wynikających z ustawy Prawo wodne oraz zakazie realizacji nowej zabudowy na tym obszarze.

Opinie i uwagi do „MOF Elbląga 2030 Strategia rozwoju ponadlokalnego”

Lp.	Część dokumentu, do której odnosi się uwaga rozdział, punkt, nr strony	Zapis w projekcie dokumentu, do którego zgłaszana jest uwaga	Sugerowana zmiana (propozycja nowego brzmienia zapisu)	Uzasadnienie uwagi	Rozpatrzenie
Elbląskie Centrum Usług Społecznych					
1.	Wizja MOF Elbląga w 2023 roku, str. 6	Brak zapisu mówiącego o rozwoju usług społecznych	Do opisu MOF przyjazny proponujemy dopisać wysokiej jakości usługi społeczne świadczone dla mieszkańców MOF.	W kontekście rozwoju polityki społecznej, którego głównym nurtem jest rozwój usług społecznych, uwzględnienie usług społecznych w dokumentach strategicznych, które traktują o rozwoju, jest zabiegiem koniecznym.	Uwaga nieuwzględniona. Wizja powstała w ramach warsztatów z przedstawicielami poszczególnych samorządów. Zapisy wizji mają charakter ogólny, mowa w niej o „standardzie życia”, który uwzględnia wszystkie typy usług. Usługi społeczne uwzględnione zostały na poziomie celów/kierunków działań.
2.	3.1 Strefa społeczna, str. 7-8	Brakuje zapisu na temat usług społecznych	Dla Miasta Elbląg opracowany został przez Elbląskie Centrum Usług Społecznych „Elbląski Program Usług Społecznych na lata 2021-2026” sporządzony na podstawie diagnozy, w którym są wpisane usługi społeczne zgodnie z potrzebami mieszkańców Elbląga. Dokument został przyjęty	W kontekście powyższego uzasadnienia konieczne jest wpisanie aktów prawa miejscowego w tym zakresie, jeżeli takie istnieją, bo one wyznaczają kierunki rozwoju usług społecznych i są drogowskazem dla realizatorów usług społecznych.	Uwaga uwzględniona częściowo. W syntezie diagnozy w części 3.1. Strefa społeczna, dodano zapis o potrzebach rozwoju usług społecznych wynikający z diagnozy przeprowadzonej na rzecz „Elbląskiego Programu Usług Społecznych na lata 2021-2026”.

			Uchwałą Rady Miejskiej w dniu 23 września 2021 r.		
3.	3.1 Strefa społeczna, str. 7-8	W planowaniu dalszego rozwoju sektora usług wybrzmiewają potrzeby osób ze szczególnymi potrzebami, w tym seniorów	Proponujemy dopisać jeszcze rozwój usług społecznych dla rodzin.	<p>Diagnoza potrzeb mieszkańców Elbląga w zakresie usług społecznych oraz lokalnego potencjału usługowego wskazuje na potrzebę rozwoju pakietów usług społecznych dla dwóch grup:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Usługi społeczne, które wspierają osoby starsze, niepełnosprawne i niesamodzielne; 2) Usługi społeczne, które wspierają rodziny. <p>Ważne jest również zwiększanie aktywności mieszkańców, bo w tej sferze jest jeszcze dużo do zrobienia.</p>	Uwaga uwzględniona.
4.	3.2.1 Ogólny potencjał gospodarczy, str. 9-10	Pominięte zostało wspieranie rozwoju podmiotów zatrudnienia socjalnego	Dopisać wzmocnienie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej i podmiotów zatrudnienia socjalnego w zakresie	Podmioty ekonomii społecznej mogą być realizatorem usług społecznych, jeżeli otrzymają odpowiednią techniczną, mentoring w tym zakresie	Uwaga nieuwzględniona. Zapis o przedsiębiorstwach społecznych znajduje się na poziomie operacyjnym strategii.

5.	3.5 Analiza SWOT – mocne strony, str. 14		Proponujemy dopisać w Elblągu Elbląskie Centrum Usług Społecznych rozwija usługi społeczne.	W kontekście uzasadnienia w pkt 1 konieczne jest wpisanie instytucji, która realizuje zadania w zakresie usług społecznych i dąży do koordynacji usług w mieście.	Uwaga nieuwzględniona. Analiza SWOT ma charakter ogólny i zawarte w niej zapisy stanowią syntezę zagadnień – w mocnych stronach zawarto zapis o jakości usług (w tym społecznych) oraz o potencjale instytucjonalnym. Instytucje stanowiące potencjał MOF nie zostały literalnie uwzględnione w zapisach.
6.	3.5 Analiza SWOT – słabe strony, str. 14		Proponujemy dopisać: 1) Niewystarczający potencjał części organizacji pozarządowych do realizacji usług społecznych (brak wykonawców niektórych usług społecznych); 2) Aktywność mieszkańców (potencjał wielu środowisk należy wzmocnić).	Realizacja projektu „Elbląskie Centrum Usług Społecznych” pokazała słabe strony Miasta Elbląg w tym zakresie.	Uwaga uwzględniona częściowo. Uwzględniony został zapis dotyczący potencjału organizacji pozarządowych. Aktywność mieszkańców – rozumiana w skali MOF, nie tylko Elbląga – w ramach prac diagnostycznych (w tym warsztatów) została uznana za mocną stronę MOF.
7.	4.4.1 Opis celu i kierunki działań (włączająca gospodarka), str. 19	Silne instytucje	Proponujemy dopisać wzmocnienie potencjału Elbląskiego Centrum Usług Społecznych – uruchomienie	To ważny aspekt ECUS jako instytucji otwartej na mieszkańca i będącej blisko mieszkańca.	Uwaga uwzględniona częściowo. Zawarto zapis o wzmocnianiu potencjału instytucji usług społecznych, w tym ECUS. Zapis o mobilnych

			mobilnych punktów obsługi mieszkańca.		punktach obsługi mieszkańca jest zapisem zbyt szczegółowym biorąc pod uwagę strategiczny charakter dokumentu.
8.	4.4.2 Oczekiwanie efekty, str. 20		Proponujemy dopisać punkt 5 rozwój usług społecznych.	W kontekście rozwoju polityki społecznej, którego głównym nurtem jest rozwój usług społecznych, uwzględnienie usług społecznych w dokumentach strategicznych, które traktują o rozwoju, jest zabiegiem koniecznym.	Uwaga uwzględniona częściowo. Zapis został dodany w rozdziale 4.6.2 w punkcie 4, zgodnie z sugestią z uwagi nr 11.
9.	4.5.1 Kapitalna społeczność, str. 21	„rozwój wolontariatu”	Rozwój wolontariatu oraz pomocy sąsiedzkiej.	Są to działania wspierające usługi społeczne i zgodnie z Ustawą o realizowaniu usług społecznych przez centra usług społecznych powinny stanowić uzupełnienie usług społecznych.	Uwaga uwzględniona.
10.	4.6.1 Opis celu i kierunki działań (wartościowe usługi), str. 22		Proponujemy dopisać jeszcze jeden kierunek działań: rozwój usług społecznych.	W kontekście rozwoju polityki społecznej, którego głównym nurtem jest rozwój usług społecznych, uwzględnienie usług społecznych, które traktują o	Uwaga uwzględniona.

				rozwoju w dokumentach strategicznych, jest zabiegiem koniecznym.	
11.	4.6.2 Oczekiwane efekty realizacji celu strategicznego (wartościowe usługi), str. 22		Proponujemy dopisać cel 6 wzrost dostępności usług społecznych wysokiej jakości świadczonych w środowisku lokalnym.	W kontekście rozwoju polityki społecznej, którego głównym nurtem jest rozwój usług społecznych, uwzględnienie usług społecznych, które traktują o rozwoju w dokumentach strategicznych, jest zabiegiem koniecznym.	Uwaga uwzględniona.
12.	4.7.1 Opis celu i kierunku działań (efektywna komunikacja), str. 23		Do infrastruktury teleinformatycznej proponujemy dopisać: oprogramowanie/aplikacja wraz z telefonem do koordynacji usług społecznych w Elblągu.	Realizacja projektu „Elbląskie Centrum Usług Społecznych” pokazała na konieczność opracowania, przetestowania i udostępnienia centrom usług społecznych takiego oprogramowania/aplikacji, bo bez tego koordynacja usług społecznych w mieście liczącym ponad 100 tys. mieszkańców jest niemożliwa.	Uwaga uwzględniona częściowo. Został dodany ogólny zapis o rozwoju narzędzi (w tym aplikacji) usprawniających funkcjonowanie instytucji publicznych.
Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intellektualną					

13.	2 Wizja MOF – str. 6	MOF przyjazny	<p>MOF przyjazny to dobre miejsce do życia i funkcjonowania osób w różnym wieku i o różnorodnym potencjale – inkluzywne, dostępne i otwarte na wszystkich oraz zapewniające wysokiej jakości usługi społeczne.</p>	<p>Dodać dostępność i wysoką jakość usług społecznych oraz warunki do rozwoju aktywności społecznej mieszkańców, co jest spójne z dalszymi częściami strategii wskazującymi, że mocną stroną MOF jest aktywność społeczna oraz fakt, że w ramach finansowania MOF będą środki z EFS na rozwój usług społecznych.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Wizja powstała w ramach warsztatów z przedstawicielami poszczególnych samorządów. Zapisy wizji mają charakter ogólny, mowa w niej o „standardzie życia”, który uwzględnia wszystkie typy usług. Usługi społeczne uwzględnione zostały na poziomie celów/kierunków działań.</p>
14.	3.1 Strefa społeczna, str. 8-9	Strefa społeczna	<p>Należy wskazać odniesienie do Elbląskiego Programu Usług Społecznych wskazując, że tam określone są potrzeby i zakres usług społecznych wymagających rozwoju. Ponadto poza przytoczeniem liczby organizacji warto wskazać, że potencjał większości z nich jest niewystarczający.</p> <p>Brakuje opisu dotyczącego sytuacji i potrzeb osób z niepełnosprawnościami, poza seniorami.</p>	<p>Odwołanie się do Elbląskiego Programu Rozwoju Usług Społecznych pozwoli nie rozwijać w Strategii MOF nadmiernie tego zagadnienia.</p> <p>Wskazanie potrzeb osób z niepełnosprawnościami jest istotne gdyż środki EFS na usługi społeczne przewidują wsparcie tej grupy mieszkańców poza seniorami.</p>	<p>Uwaga uwzględniona częściowo. Proponowane zapisy zostały dostosowane do charakteru dokumentu.</p>

			Dodać wniosek nr 3 – należy stworzyć warunki do wzmocnienia potencjału NGO jako realizatorów usług społecznych.	Wskazanie niewystarczającego potencjału NGO jest ważne z punktu widzenia możliwości jego wzmocnienia ze środków EFS w ramach usług społecznych.	
15.	3.2 Strefa gospodarcza, str. 10	Strefa gospodarcza	Należy dodać, że NGO i podmioty zatrudnienia socjalnego prowadzą działania aktywizujące i reintegracji, które przyczyniają się do podniesienia kwalifikacji i zatrudnienia mieszkańców MOF. Dokonać rozszerzenia wniosku nr 4 wskazując na potrzeby świadczenia usług inkubacyjnych dla firm w początkowej fazie rozwoju.	NGO i podmioty zatrudnienia socjalnego (zwłaszcza CIS, ZAZ) świadczą usługi w wyniku których min. 50 osób rocznie podejmuje zatrudnienie. Wsparcie firm w początkowej fazie rozwoju jest ważne z racji statystyk pokazujących ile z nich działa po pierwszych 2 latach od założenia oraz ze względu na niewystarczającą ofertę instytucji otoczenia biznesu na terenie MOF.	Uwaga uwzględniona częściowo. Usługi inkubacyjne zostały dodane do poziomu operacyjnego strategii.
16.	3.2.2 Turystyka, str. 10-11	Turystyka	Niewykorzystany jest potencjał dostępności Zalewu Wiślanego, który jest zbiornikiem wodnym idealnym do rozwoju sportów wodnych dla dzieci, młodzieży	Niewielka liczba plaż i infrastruktury dostosowanej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	Uwaga uwzględniona. W części diagnostycznej dodano zapis o niepełnym wykorzystaniu potencjału Zalewu Wiślanego.

			i osób z niepełnosprawnościami ze względu na płytką wodę i dobry dostęp do niej.	i osób o szczególnych potrzebach, np.: z ograniczeniami ruchowymi. W ramach środków EFS dotyczących infrastruktury oraz środowiska warto byłoby zadbać o ten aspekt.	
17.	3.5 Analiza SWOT, str. 14-15	Słabe strony	Dodać: niski poziom tworzenia partnerstw pomiędzy NGO oraz NGO i JST.	Może to stanowić zagrożenie dla realizacji projektów, bo w niektórych z nich partnerstwo tego typu jest lepiej punktowane.	Uwaga uwzględniona.
18.	3.5 Analiza SWOT, str. 14-15	Szanse	Dodać: dostępność środków projektowych (nie tylko funduszy europejskich).	Dokument strategiczny powinien być pisany nie tylko do wykorzystania do jednego rodzaju projektów, ale być podstawą do różnorodnych działań.	Uwaga uwzględniona.
19.	4.2 Zintegrowany charakter celów, str. 17	Tabela 7 – kolumna wartościowe usługi	Dodać rozwój usług społecznych na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnościami.	W ramach środków EFS będą finansowane różne usługi na rzecz tych grup mieszkańców, a tabela wskazuje tylko dostosowanie przestrzeni publicznej do ich potrzeb.	Uwaga uwzględniona częściowo. Zapis został dodany w „potencjalnych działaniach komplementarnych”.
20.	4.2 Zintegrowanych charakter celów, str. 17	Tabela 7 – kolumna stabilny ekosystem, wiersz: podmioty zaangażowane	Dodać organizacje pozarządowe.	Otwarcie możliwości dla organizacji pozarządowych na dofinansowanie działalności ze środków EFS.	Uwaga uwzględniona.

21.	4.2 Zintegrowanych charakter celów, str. 17	Tabela 7 – kolumna efektywna komunikacja, wiersz: podmioty zaangażowane	Dodać przedsiębiorców.	Otwarcie możliwości dla przedsiębiorców na dofinansowanie działalności ze środków EFS.	Uwaga uwzględniona.
22.	4.3.1 Opis celu i kierunki działań, str. 18	Kierunki działań	W zakresie gospodarki odpadami dodać tworzenie punktów naprawy i ponownego użytkowania przedmiotów.	Zgodnie z FEWiM 2021-2027 jest możliwość finansowania takich punktów, a ponadto ich działanie zmniejszenia ilości odpadów na terenie MOF.	Uwaga nieuwzględniona. Proponowany zapis jest zbyt szczegółowy, w działaniach znajduje się „gospodarka obiegu zamkniętego”, która obejmuje sugerowany zapis.
23.	4.4.1 Opis celu i kierunki działań, str. 20	Kierunki działań	W zakresie przedsiębiorczości poza wsparciem samozatrudnienia dodać usługi inkubacyjne dla firm w początkowej fazie rozwoju.	NGO i podmioty zatrudnienia socjalnego (zwłaszcza CIS, ZAZ) świadczą usługi w wyniku których min. 50 osób rocznie podejmuje zatrudnienie. Wsparcie firm w początkowej fazie rozwoju jest ważne z racji statystyk pokazujących ile z nich działa po pierwszych 2 latach od założenia oraz ze względu na niewystarczającą ofertę instytucji otoczenia biznesu na terenie MOF.	Uwaga uwzględniona.

24.	4.5.1 Opis celu i kierunki działań, str. 21	Kierunki działań	W podpunkcie „Lokalna tożsamość” znalazły się wioski tematyczne – należy wykreślić.	Wioski tematyczne była to idea już testowana na naszym obszarze ok. 15 lat temu – pomysł przetrwał tylko w niewielu miejscach a w większości wraz z zakończeniem finansowania działań z projektu zakończyły się działania oraz bardzo podzieliły już i tak niezbyt dobrze zintegrowane społeczności wiejskie.	Uwaga nieuwzględniona. Potrzeba realizacji działania wynika z przeprowadzonych warsztatów strategicznych.
25.	4.5.1 Opis celu i kierunki działań, str. 21	Kierunki działań	W podpunkcie „Włączenie i integracja” dopisać tworzenie kręgów wsparcia wokół osób o zwiększonych potrzebach wsparcia.	Kręgi wsparcia to działanie, które było testowane w Elblągu i jest wprowadzane do Polski. Znajduje się m.in.: w Rządowej Strategii na Rzecz Osób Niepełnosprawnych. Jest to działanie zachowane w nurcie instytucjonalizacji – promowanym przez UE.	Uwaga uwzględniona.
26.	4.6.1 i 4.6.2, str. 22	Kierunki działań oraz oczekiwane efekty	Dodać w kierunkach działań obszar włączenia społecznego wskazując na rozwój usług społecznych na rzecz osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.	Odwołanie się do Elbląskiego Programu Rozwoju Usług Społecznych pozwoli nie rozwijać w Strategii MOF nadmiernie tego zagadnienia.	Uwaga uwzględniona.

			<p>Dodać efekt nr 6 – wzrost dostępności i jakości usług społecznych dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami.</p>	<p>Wskazanie potrzeb osób z niepełnosprawnościami jest istotne gdyż środki EFS na usługi społeczne przewidują wsparcie tej grupy mieszkańców poza seniorami.</p> <p>Wskazanie niewystarczającego potencjału NGO jest ważne z punktu widzenia możliwości jego wzmocnienia ze środków EFS w ramach usług społecznych.</p>	
27.	6.2, str. 35	Ustalenia i rekomendacje...	<p>„Ponadlokalne funkcje edukacyjne i ochrony zdrowia” – dodać usług społecznych.</p>	<p>Uzasadnienie w powyższych wierszach, a dodatkowo część usług społecznych jak usługi opiekuńcze wytchnieniowe, transportowe mogą być realizowane na terenie całego MOF.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Zapis pochodzi ze strategii rozwoju województwa.</p>
28.	7 Zgodność celów Strategii MOF Elbląga 2030 z dokumentami rządowymi..., str. 37-42	Całość dokumentu	<p>Brak odniesienia w zakresie: Cele strategiczne MOF a cele Strategii na Rzecz Rozwoju Usług Społecznych w Polsce i/lub</p>	<p>W dokumencie zawarto odniesienia do dokumentów rządowych i lokalnych (wojewódzkich) jednak nie odniesiono się do żadnego</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. W zapisach rozdziału „Zgodność celów...” uwzględnione zostały wymagane dokumenty krajowe.</p>

			Cele strategiczne MOF a cele Strategii na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami.	z dokumentów ze sfery społecznej, pomimo tego, że jeden z celów strategicznych odnosi się do celów społecznych. Komplementarność w tym zakresie jest niezbędna.	
29.	8.6 Założenia monitoringu i ewaluacji, str. 48	Cel strategiczny 3 Kapitalna społeczność	Dodać wskaźnik liczba NGO, które wzmocniły swój potencjał do realizacji usług społecznych lub liczba NGO, które realizują usługi społeczne na terenie MOF.	Elbląskie Centrum Usług Społecznych w latach 2022-2023 kontraktowała usługi społeczne, których realizacji podjęto się zaledwie kilka organizacji (5-8). Na terenie pozostałych gmin MOF takie usługi nie były kontraktowane wcale. W celu skutecznej realizacji usług na terenie całego MOF potrzebnych jest min. 15 NGO, które będą miały odpowiedni potencjał do ich realizacji.	Uwaga nieuwzględniona. System monitorowania obejmuje wskaźniki pochodzące z ogólnodostępnych statystyk.
Bank Żywności					
30.	Cel 4 Wartościowe usługi, cel 3 Kapitalna społeczność	Typy projektów	Uwzględnienie typów projektów w zakresie pomocy żywnościowej dla najuboższych mieszkańców MOF.	Z pomocy żywnościowej Banku Żywności w Elblągu na terenie powiatów elbląskiego i braniewskiego korzysta	Uwaga uwzględniona częściowo. Zapis został dodany do poziomu kierunków działań proponowanego celu.

				około 6 000 osób, ponadto kilka gmin współpracuje z Bankiem Żywności w Olsztynie.	
Elbląskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Pozarządowych					
31.	2 Wizja MOF, str. 6	MOF przyjazny	Dodać dostępność i wysoką jakość usług społecznych oraz warunki do rozwoju aktywności społecznej mieszkańców.	Spójne z dalszymi częściami strategii wskazującymi, że mocną stroną MOF jest aktywność społeczna oraz fakt, że w ramach finansowania MOF będą środki z EFS na rozwój usług społecznych.	Uwaga nieuwzględniona. Wizja powstała w ramach warsztatów z przedstawicielami poszczególnych samorządów. Zapisy wizji mają charakter ogólny, mowa w niej o „standardzie życia”, który uwzględnia wszystkie typy usług. Usługi społeczne uwzględnione zostały na poziomie celów/kierunków działań.
32.	3.1 Strefa społeczna, str. 8-9	Strefa społeczna	Należy wskazać odniesienie do Elbląskiego Programu Usług Społecznych wskazując, że tam określone są potrzeby i zakres usług społecznych wymagających rozwoju. Ponadto poza przytoczeniem liczy organizacji warto wskazać, że potencjał większości z nich jest niewystarczający.	Odwołanie się do Elbląskiego Programu Rozwoju Usług Społecznych pozwoli nie rozwijać w Strategii MOF nadmiernie tego zagadnienia. Wskazanie potrzeb osób z niepełnosprawnościami jest istotne gdyż środki EFS	Uwaga uwzględniona częściowo. Proponowane zapisy zostały dostosowane do charakteru dokumentu.

			<p>Brakuje opisu dotyczącego sytuacji i potrzeb osób z niepełnosprawnościami, poza seniorami.</p> <p>Dodać wniosek nr 3 – należy stworzyć warunki do wzmacniania potencjału NGO jako realizatorów usług społecznych.</p>	<p>na usługi społeczne przewidują wsparcie tej grupy mieszkańców poza seniorami.</p> <p>Wskazanie niewystarczającego NGO jest ważne z punktu widzenia możliwości jego wzmacniania ze środków EFS w ramach usług społecznych.</p>	
33.	3.2 Strefa gospodarcza, str. 10	Strefa gospodarcza	<p>Należy dodać, że NGO i podmioty zatrudnienia socjalnego prowadzą działania aktywizujące i reintegracji, które przyczyniają się do podniesienia kwalifikacji i zatrudnienia mieszkańców MOF.</p> <p>Dokonać rozszerzenia wniosku nr 4 wskazując na potrzeby świadczenia usług inkubacyjnych dla firm w początkowej fazie rozwoju.</p>	<p>NGO i podmioty zatrudnienia socjalnego (zwłaszcza CIS, ZAZ) świadczą usługi w wyniku których min. 50 osób rocznie podejmuje zatrudnienie.</p> <p>Wsparcie firm w początkowej fazie rozwoju jest ważne z racji statystyk pokazujących ile z nich działa po pierwszych 2 latach od założenia oraz ze względu na niewystarczającą ofertę instytucji otoczenia biznesu na terenie MOF.</p>	<p>Uwaga uwzględniona częściowo. Usługi inkubacyjne zostały dodane do poziomu operacyjnego strategii.</p>

34.	4.2 Zintegrowany charakter celów, str. 17	Tabela 7 – kolumna wartościowe usługi	Dodać rozwój usług społecznych na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnościami.	W ramach środków EFS będą finansowane różne usługi na rzecz tych grup mieszkańców, a tabela wskazuje tylko dostosowanie przestrzeni publicznej do ich potrzeb.	Uwaga uwzględniona częściowo. Zapis dodany w „potencjalnych działaniach komplementarnych”.
35.	4.3.1 Opis celu i kierunki działań, str. 18	Kierunki działań	W zakresie gospodarki odpadami dodać tworzenie punktów naprawy i ponownego użytkowania przedmiotów.	Zgodnie z FEWIM 2021-2027 jest możliwość finansowania takich punktów, a ponadto ich działanie zmniejszenia ilości odpadów na terenie MOF.	Uwaga nieuwzględniona. Zapis jest zbyt szczegółowy, w działaniach znajduje się „gospodarka obiegu zamkniętego”, która obejmuje proponowany zapis.
36.	4.4.1 Opis celu i kierunki działań, str. 20	Kierunki działań	W zakresie przedsiębiorczości poza wsparciem samozatrudnienia dodać usługi inkubacyjne dla firm w początkowej fazie rozwoju.	NGO i podmioty zatrudnienia socjalnego (zwłaszcza CIS, ZAZ) świadczą usługi w wyniku których min. 50 osób rocznie podejmuje zatrudnienie. Wsparcie firm w początkowej fazie rozwoju jest ważne z racji statystyk pokazujących ile z nich działa po pierwszych 2 latach od założenia oraz ze względu na niewystarczającą ofertę	Uwaga uwzględniona.

				instytucji otoczenia biznesu na terenie MOF.	
37.	4.6.1 i 4.6.2, str. 22	Kierunki działań oraz oczekiwane efekty	<p>Dodać w kierunkach działań obszar włączenia społecznego wskazując na rozwój usług społecznych na rzecz osób starszych i z niepełnosprawnościami.</p> <p>Dodać efekt nr 6 – wzrost dostępności i jakości usług społecznych dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami.</p>	<p>Odwołanie się do Elbląskiego Programu Rozwoju Usług Społecznych pozwoli nie rozwijać w Strategii MOF nadmiernie tego zagadnienia.</p> <p>Wskazanie potrzeb osób z niepełnosprawnościami jest istotne gdyż środki EFS na usługi społeczne przewidują wsparcie tej grupy mieszkańców poza seniorami.</p> <p>Wskazanie niewystarczającego NGO jest ważne z punktu widzenia możliwości jego wzmocnienia ze środków EFS w ramach usług społecznych.</p>	Uwaga uwzględniona.
38.	6.2, str. 35	Ustalenia i rekomendacje...	„Ponadlokalne funkcje edukacyjne i ochrony zdrowia” – dodać usług społecznych.	Uzasadnienie w powyższych wierszach, a dodatkowo część usług społecznych jak usługi opiekuńcze wytchnieniowe, transportowe mogą być	Uwaga nieuwzględniona. Zapis pochodzi ze strategii rozwoju województwa.

				realizowane na terenie całego MOF.	
39.	8.6 Założenia monitoringu i ewaluacji, str. 48	Cel strategiczny 3 Kapitalna społeczność	Dodać wskaźnik: Liczba NGO, które wzmocniły swój potencjał do realizacji usług społecznych Lub Liczba NGO, które realizują usługi społeczne na terenie MOF.	Elbląskie Centrum Usług Społecznych w latach 2022-2023 kontraktowała usługi społeczne, których realizacji podjęto się zaledwie kilka organizacji (5-8). Na terenie pozostałych gmin MOF takie usługi nie były kontraktowane wcale. W celu skutecznej realizacji usług na terenie całego MOF potrzebnych jest min. 15 NGO, które będą miały odpowiedni potencjał do ich realizacji.	Uwaga nieuwzględniona. System monitorowania obejmuje wskaźniki pochodzące z ogólnodostępnych statystyk.